

Radiotherapie

Radiotherapie (ook <http://www.rdgg.nl/index.php?id=1096> wel bestraling genoemd) is de behandeling van kanker door middel van straling. Voor radiotherapie wordt meestal gebruik gemaakt van röntgenstraling. Deze is veel sterker dan de straling die gebruikt wordt voor het maken van röntgenfoto's. Straling is onzichtbaar, niet te voelen en niet te ruiken. Radiotherapie is een plaatselijke behandeling en heeft daarom alleen effect in het gebied dat door de stralenbundel(s) wordt getroffen. Ondanks dit plaatselijk effect kan bestraling wel leiden tot algemene verschijnselen zoals moeheid.

Na een borstsparende operatie wordt **altijd** bestraling geadviseerd, omdat dit de kans op het opnieuw ontstaan van een kwaadaardig gezwel sterk verkleint. Indien u een borstamputatie heeft ondergaan, hangt het van een aantal factoren af (met name de uitslag van het weefselonderzoek en uitsaaiingen in de lymfeklieren) of bestraling van de borstwand en lymfkliergebieden wordt geadviseerd.

Voorafgaand aan de bestraling vindt een kennismaking- en informatiegesprek plaats met de radiotherapeut. Hiervoor gaat u naar een bestralingsinstituut buiten uw eigen ziekenhuis (Leeuwarden, Groningen, Zwolle). Vervolgens stelt de radiotherapeut, aan de hand van eerdere gegevens (röntgenfoto's, operatie en het ziekteverloop) en van het lichamelijk onderzoek, een behandelplan op. De radiotherapeut bespreekt met u waarom bestraling wordt geadviseerd, hoe het behandelingschema eruit ziet en wat de bijwerkingen kunnen zijn. Verder wordt uitleg gegeven over de technische voorbereiding en de uitvoering van de bestraling.

De behandeling

Indien u naast bestraling tevens chemotherapie krijgt, hangt de volgorde van behandelingen af van de uitslag van het weefsel en de lymfeklieren. De bestraling start enkele weken na de laatste chemotherapie of enkele weken na de operatie.

Meestal bestaat de behandeling uit een serie bestralingen. Deze gedoseerde toediening is nodig omdat u niet in een keer alle benodigde bestraling kunt krijgen. De bestraling vindt plaats op werkdagen en duurt meerdere weken. De behandelend arts, de radiotherapeut, begeleidt u tijdens de behandeling met radiotherapie. De afspraken met de radiotherapeut krijgt u via het bestralingsinstituut.

Voordat kan worden begonnen met bestraling moeten de bestralingsvelden worden afgetekend, dit duurt 45 - 60 minuten. Met een stift met watervaste inkt wordt op uw huid het bestralingsveld afgetekend. De inkt kan afgeven, houdt u hiermee rekening met uw bh- en kledingkeuze. De lijnen op uw huid vervagen na verloop van tijd, daarom moet de tekening regelmatig worden bijgewerkt. Na de aftekening krijgt u een afspraak mee voor de eerste bestraling. De bestraling zelf duurt enkele minuten. U wordt tijdens de bestraling zelf begeleid door radiotherapeutisch laboranten.

U bent tijdens de bestraling in een speciale ruimte. In deze ruimte staan grote apparaten en u hoort soms (harde) geluiden. U ligt op een tafel onder het bestralingsapparaat. Tijdens de bestraling bent u alleen. De medewerkers bevinden zich vlakbij in een andere ruimte. Via camera en intercom houden zij u goed in de gaten en kunt u altijd met hen in contact komen.

De bijwerkingen

De bestraling is pijnloos, wel reageren de huidcellen van het bestraalde gebied. De meest voorkomende bijwerkingen van bestraling zijn: rood verkleuren van de huid in het gebied dat wordt bestraald, af en toe stekende pijn in de borst, zwaarte van de borst (doordat deze wat meer vocht vasthoudt) en vaak tegen het einde van de bestralingsserie schilferen en/of vervellen van de huid. U krijgt hiervoor advies over de verzorging van uw huid. Verder kan vermoeidheid optreden, ook mede veroorzaakt door emoties en het dagelijks reizen naar het bestralingsinstituut. Wanneer er bijwerkingen optreden en hoe snel die weer verminderen, verschilt per persoon. In een aantal gevallen kunnen blijvende veranderingen aan de borst optreden, zoals enige verkleuring van de huid, vormveranderingen, kleiner of juist groter worden van de borst en het vaster aanvoelen van de borst.

Na afloop van de radiotherapie krijgt u een controleafspraak met de radiotherapeut. Verdere controleafspraken vinden afwisselend plaats met de radiotherapeut, de mammacareverpleegkundige, de chirurg en (soms) de internist.

Vervoer

U komt in aanmerking voor een vergoeding van de reiskosten voor taxi of eigen vervoer gedurende de bestraling. Informatie hierover kunt u krijgen van uw zorgverzekeraar, de mammacareverpleegkundige en bij de receptie van het RIF.

Aanvullende informatie kunt u lezen in de KWF- folder 'Radiotherapie' en de informatiefolder voor patiënten van het radiotherapeutisch instituut.

Vragen

Als u na het lezen van deze folder nog vragen heeft, stel ze dan aan uw arts, de verpleegkundige of aan een van de medewerkers. Stel uw vraag via www.mijntjongerschans.nl of bel 0513 – 685 497.

Grip op uw zorg via Mijntjongerschans

Mijntjongerschans.nl is het patiëntenportaal van ziekenhuis Tjongerschans. Dit portaal is bereikbaar voor alle patiënten die zijn ingeschreven bij Tjongerschans. Na het inloggen op www.mijntjongerschans.nl met DigiD met sms-verificatie of via de DigiD app heeft u toegang tot uw medische gegevens. U kunt hier ook afspraken maken, een vraag stellen, vragenlijsten invullen en uitslagen bekijken.

DISCLAIMER

Wij adviseren u bij uw bezoek aan de polikliniek en bij opname zo weinig mogelijk geld, sieraden, dure kleding en andere zaken van (emotionele) waarde mee te nemen naar

het ziekenhuis. Het ziekenhuis aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade aan of verlies van dergelijke zaken.